Udskriftsdato: 28. marts 2024

VEJ nr 9607 af 04/07/2019 (Gældende)

Arbejde med flyveaske Sundhedsfarer og forebyggelse ved arbejde med flyveaske.

Ministerium: Beskæftigelsesministeriet

Journalnummer: 20185001113

Arbejde med flyveaske

Sundhedsfarer og forebyggelse ved arbejde med flyveaske.

At-vejledning D. 2.21-1

1. februar - Opdateret juli 2019

Erstatter At-meddelelse nr. 4.04.17 af oktober 1990

Denne vejledning oplyser om de sundhedsfarer, der er forbundet med arbejde med flyveaske, og om, hvilke foranstaltninger der skal træffes for at imødegå dem.

Flyveaske anvendes som fyldmateriale i forbindelse med vejbygning, i cement- og betonindustrien og ved produktion af gasbeton.

Sundhedsfare

Flyveaske består af finkornede partikler, der udskilles af røggasserne fra kulfyrede kraftværker. Flyveaske er et variabelt produkt, hvis egenskaber og kemiske sammensætning afhænger af de anvendte kul, den anvendte forbrændingsteknik og røgrensningsteknikken.

Flyveaske indeholder spormængder af bl.a. en række tungmetaller. Indholdet af krystallinsk siliciumdioxid, herunder α-kvarts, kan være over 0,1 pct., hvorfor unge under 18 år ikke må arbejde med flyveaske.

Da asken er basisk, kan der ske irritation af hud og slimhinder. Langvarig udsættelse kan medføre kræft og allergi på grund af flyveaskens indhold af kvarts og tungmetaller.

Arbejdspladsvurdering

Det er arbejdsgiverens pligt at sørge for, at der udarbejdes en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV), som sikrer, at alle væsentlige arbejdsmiljøproblemer kortlægges og inddrages i virksomhedens arbejdsmiljøarbejde. (1)

Når der bruges farlige stoffer og materialer, skal den almindelige APV udbygges med en særlig vurdering af arbejdet med stofferne og materialerne, herunder hvordan påvirkningen er forebygget, og hvor effektiv beskyttelsen er. (2)

Ved arbejde med flyveaske skal der i vurderingen indgå følgende:
- Flyveaskens farlige egenskaber
- Eksponeringsgrad, type og varighed
- Omstændighederne ved arbejdet med flyveaske, herunder mængden
- Virkningen af forebyggende foranstaltninger
- Eventuelle erfaringer fra arbejdsmedicinske undersøgelser
- Relevante grænseværdier
- Leverandøroplysninger om sikkerhed og sundhed.

Oplæring og instruktion

Arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte får effektiv oplæring og instruktion i at udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, herunder brug af personlige værnemidler. Unge under 18 år må ikke arbejde med eller på anden måde komme i kontakt med flyveaske.

Foranstaltninger

Alt arbejde med flyveaske skal tilrettelægges, så det støver mindst muligt og således, at udsættelsen holdes så lav som muligt, fx ved at sørge for befugtning under arbejdet.

Ved anvendelse til fx vejbygning kan miljømyndighederne forlange tidsfrister for overdækning af den udlagte flyveaske.

Entreprenørmaskiners førerkabine skal være indrettet, så flyveaske ikke forekommer i kabinen. En løsning kan være luftforsyning til kabinen gennem et effektivt filter.

Personlige værnemidler

Hvis arbejdet ikke på anden måde kan planlægges, tilrettelægges og udføres forsvarligt, må arbejdet kun udføres, såfremt der anvendes personlige værnemidler. Personlige værnemidler skal være CE-mærkede.

Ved risiko for kontakt med flyveaske anvendes:
- Luftforsynet åndedrætsværn eller filtrerende åndedrætsværn som minimum med klasse P2 filter (4)
- Beskyttelsesbeklædning type 5 mod støvende produkter, eller type 4 eller 3 mod våde produkter med risiko for stænk og sprøjt
- Egnede handsker, fx nitrilhandsker med en materialetykkelse på 0,4 mm
- Egnet værnefodtøj (fodværn) (5) og
- Øjenværn.

Jens Jensen

Regler:

Bekendtgørelse nr. 559 af 17. juni 2004 om arbejdets udførelse

Bekendtgørelse nr. 292 af 26. april 2001 om arbejde med stoffer og materialer.

Læs også Arbejdstilsynets vejledninger om:

Arbejdspladsvurdering

Arbejde med stoffer og materialer

Arbejdspladsbrugsanvisning for stoffer og materialer

Åndedrætsværn

Værnefodtøj.

Læs også BFA's vejledninger:

Branchefællesskaberne for arbejdsmiljøs vejledninger kan findes på bfa-web.dk

Arbejdstilsynet, den 4. juli 2019